

T.B.M.M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih : 14.5.2025
Sayı : 112

Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Adalet
Esas Komisyon	Anayasa
Tarih: 15-5-2025	Esas No: 2/3117

T B M M KANUNLAR VE KARARLAR BSK LIGI
15 Mayıs 2025
Numara.

T B M M GENEL EVRAK
15 Mayıs 2025
No: 1629421

GENEL GEREKÇE

Demokratik süreçlerin en temel unsurlarından biri olan seçimlerin adil, serbest ve güvenilir bir ortamda gerçekleştirilmesi, milli iradenin sağlıklı bir şekilde tecelli etmesinin vazgeçilmez koşuludur. Seçim güvenliğini zedeleyebilecek her türlü olumsuzluğun önüne geçilmesi, demokratik sistemimizin güçlenmesi ve milletimizin seçim sonuçlarına olan inancının korunması açısından hayati önem taşımaktadır.

Son yıllarda seçim süreçlerinde mükerrer oy kullanma veya kullanmaya teşebbüs gibi durumların yaşandığı yönünde basına haberler yansımıştır. Bu durum seçim güvenliği konusundaki endişeleri artırmıştır. Bu endişelerin giderilmesi ve seçim güvenliğinin en üst düzeye çıkarılması amacıyla çeşitli önlemler alınması zaruri hale gelmiştir. Bu bağlamda, uluslararası alanda birçok ülkede başarıyla uygulanan ve seçimlerde mükerrer oy kullanımını etkin bir şekilde engelleyen parmak işaret boyası uygulamasının seçim sistemimize dâhil edilmesi gerekmektedir.

Teklifi ile oy kullanan her seçmenin sol el işaret parmağının tırnağına çıkmayan özel bir boya damlatılarak işaretlenmesi öngörülmektedir. Bu uygulama mükerrer oy kullanımının önüne geçilmesinde caydırıcı bir mekanizma oluşturacaktır. Teklifte kullanılacak özel boyanın uluslararası standartlara uygun, taklit edilmesi ve silinmesi zor yapıda olacak şekilde Yüksek Seçim Kurulu tarafından temin edilmesini ve güvenli bir şekilde sandıklara ulaştırılmasını hüküm altına almaktadır. Boyaların üretim ve tedarik süreçlerinin şeffaflığı ve siyasi partilerin denetimine açık olması, uygulamaya olan güveni artıracaktır.

Teklif ile mükerrer oy kullanma veya buna teşebbüs etme eylemleri ile işaret boyasına yönelik kasti müdahalelerde bulunanlara yönelik ağırlaştırılmış cezai yaptırımlar öngörülmektedir. Bu caydırıcı cezalar, seçim güvenliğini ihlal etmeye yönelik her türlü girişimin önüne geçilmesinde önemli bir rol oynayacaktır. Sandık kurulu başkan ve üyelerinin bu uygulamayı usulüne uygun bir şekilde yerine getirmemesi veya sahtekarlığa iştirak etmesi durumunda uygulanacak ağırlaştırılmış cezalar ise, görevin ciddiyetini vurgulayacak ve sorumluluk bilincini artıracaktır.

Ülkemizdeki seçimlerin daha şeffaf, güvenilir ve adil bir şekilde gerçekleştirilmesi, demokratik süreçlere olan inancın güçlenmesi ve milli iradenin tam olarak tecelli etmesi hedeflenmektedir. Parmak işaret boyası uygulaması, basit fakat etkili bir yöntem olarak seçim güvenliğine önemli bir katkı sağlayacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile 98 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'a "İşaret Boyası Kullanımı" başlığı altında bir ek madde eklenmesi öngörülmektedir. Bu ek madde ile seçimlerde oy kullanan seçmenlerin işaretlenmesi amacıyla parmak boyası uygulamasının yasal dayanağı oluşturulmaktadır.

Madde ile sandık kurulu başkanına, oy kullanan seçmenin kimlik kontrolünü ve seçmen listesine imzasını aldıktan sonra, sol el işaret parmağının tırnağına çıkmayan özel bir boya damlatarak uygulama görevi verilmektedir. Böylece kolay silinmeyecek ve kalıcı bir işaretleme yöntemiyle mükerrer oy kullanımının önüne geçilecektir. Sol el işaret parmağının tercih edilmesinin nedeni ise işaretin daha uzun süre kalıcı olmasının beklenmesidir.

Teklifle Yüksek Seçim Kuruluna, oy kullanan seçmenlerin işaretlenmesi için kullanılacak özel boyanın temini konusunda sorumluluk yüklenmektedir. Boyanın uluslararası standartlara uygun, taklit edilmesi ve silinmesi zor, farklı kimyasal yapıda ve renklerde olması gerektiği belirtilerek, sahtecilik girişimlerinin engellenmesi amaçlanmaktadır. Boyaların zamanında sandıklarda bulundurulması ve güvenli bir şekilde saklanması da YSK'nın sorumluluğundadır. Boyaların üretim ve tedarik süreçlerinin şeffaf bir şekilde yürütülmesi ve seçime katılma yeterliliği olan her siyasi parti tarafından denetlenebilmesi, uygulamaya olan güveni artıracaktır. YSK'nın, seçmen işaret boyalarını her sandık için ayrı ayrı numaralandırılmış ve güvenlik mührüyle kapatılmış ambalajlar içinde il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına zamanında göndermesi hüküm altına alınmaktadır. Bu uygulama, boyaların güvenli bir şekilde taşınmasını ve sandıklara doğru miktarda ulaşmasını temin etmeyi amaçlamaktadır. Numaralandırılmış ve mühürlü ambalajlar, olası müdahalelerin tespit edilmesini kolaylaştıracaktır.

MADDE 2- Madde ile İl seçim kurulu başkanlarının oy verme gününden en az on gün önce ilçe seçim kurulları başkanlıklarına, ilçe seçim kurulu başkanlarının da oy verme gününden en az kırksekiz saat önce sandık kurulları başkanlarına teslimini gereken eşyalara işaret boyasının da eklenmesi amaçlanmaktadır. Bu sayede oy sandıkları gibi temel seçim malzemelerine işletilen süreç işaret boyası içinde işletilecektir.

MADDE 3- Madde ile parmak işaret boyası uygulamasına yönelik ihlallerin cezai yaptırımları düzenlenmektedir. Mükerrer oy kullanma girişimi için caydırıcılığın artırılması amaçlanmaktadır. Fiilin organize bir şekilde işlenmesi halinde ise cezanın iki katı oranında artırılması, bu tür organize suç faaliyetlerinin önüne geçilmesini hedeflemektedir. Ayrıca işaret boyasını uygulayacak olan görevlilerin işleyebileceği suça ve cebir kullanılarak görevliye suç işletilmesi hakkında cezalar üç katı artırılmaktadır.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

SEÇİMLERİN TEMEL HÜKÜMLERİ VE SEÇMEN KÜTÜKLERİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 26/4/1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri Ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

İşaret Boyası Kullanımı

Ek Madde 10- Sandık kurulu başkanı, oyunu kullanan seçmenin kimlik kartını kontrol ettikten ve seçmen listesindeki adı hizasına imzasını aldıktan hemen sonra, önce sol el işaret parmağının tırnağının üzerine çıkmayan özel bir boyayı damlatarak uygular.

Yüksek Seçim Kurulu, oyunu kullanan seçmenin parmağının işaretleneceği özel boyanın uluslararası standartlara uygun, taklit edilmesi ve silinmesi zor, farklı kimyasal yapıda ve renklerde birden fazla çeşidini ithal veya imal ettirmekle görevlidir. Bu boyaların sandık kurullarında zamanında bulundurulması ve güvenli bir şekilde saklanması Yüksek Seçim Kurulu sorumluluğundadır. Seçim için gerekli olan işaret boyası miktarı Yüksek Seçim Kurulunca tespit edilir. Boyaların üretim ve tedarik süreçleri şeffaf bir şekilde yürütülür, seçime katılma yeterliliği elde eden her siyasi parti tarafından denetlenebilir.

Yüksek Seçim Kurulu her sandık için ayrı ayrı numaralandırılmış ve güvenlik mührüyle kapatılmış ambalajlar içinde seçmen işaret boyasını zamanında il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderir.

MADDE 2- 298 sayılı kanunun 68 inci maddesinin yedinci fıkrasının mülga 18 numaralı bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

18. İşaret boyası.

MADDE 3- 298 sayılı kanunun 164 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

6. Her kim oyunu kullandıktan sonra sandık başında kendisine uygulanan özel boyayı silerek, yok ederek, kimyasal veya fiziksel müdahalede bulunarak rengini veya görünümünü değiştirerek veya herhangi bir şekilde gözle fark edilemez duruma getirerek aynı seçimde ikinci defa oy kullanır veya kullanmaya teşebbüs ederse, beş yıldan yedi yıla kadar hapis ve beş bin günden on bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır. Bu fiilin organize biçimde işlenmesi halinde verilecek ceza iki katı oranında artırılır. İşaret boyasını yok veya imha eden ya da oyunu kullanan seçmenin belirlenen uzvuna bu boyayı hiç sürmeyen veya bu özel boyadan başkasını süren, bu fıkarda yazılı fiilleri işlemeye herhangi bir surette icbar eden kimselere, bu fıkarda yazılı ceza üç katı artırılarak hükmolunur.

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.